

SOCIJALNA ZAŠTITA U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2022. (METODOLOGIJA ESSPROS)

Udio socijalne zaštite u bruto domaćem proizvodu Republike Hrvatske u 2022. iznosio je 20,8%, što je smanjenje od 1,6 postotnih bodova u odnosu na 2021. Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama porastao¹⁾ je za oko 72,2 milijarde kuna, dok su ukupni izdaci socijalne zaštite porasli za oko 7,9 milijardi kuna.

U primicima prevladavaju socijalni doprinosi (59,5% svih primitaka socijalne zaštite u 2022.). Slijedi financiranje od strane opće države (36,7%).

Naknade socijalne zaštite činile su 98,3% ukupnih izdataka socijalne zaštite u 2022. Prema vrsti socijalnih naknada, prevladavaju novčane naknade (61,5%). Prema obilježjima, osobito prevladavaju naknade socijalne zaštite (novčane i nenovčane) koje se ne temelje na provjeri materijalnog stanja (95,2%).

Uspoređujući podatke prema funkcijama socijalne zaštite, najveći udio naknada socijalne zaštite utrošen je u funkciju Bolest/zdravstvena skrb (36,9% svih naknada socijalne zaštite), a slijedi funkcija Starost (33,9%). Najmanje sredstava utrošeno je u funkciju Stanovanje (0,0%).

Uspoređujući podatke o udjelu troškova za socijalnu zaštitu u nacionalnome bruto domaćem proizvodu s državama članicama Europske unije, Republika Hrvatska zaostajala je u 2021. za prosjekom EU-27 za 7,5 postotnih bodova. Promatrajući prema udjelima funkcija socijalne zaštite u bruto domaćem proizvodu u 2021., funkcija Starost zaostaje za prosjekom EU-27 za 3,9 postotnih bodova, funkcija Nezaposlenost za 1,1 postotni bod, funkcija Bolest/zdravstvena skrb za 0,6 postotnih bodova, funkcija Stanovanje i Obitelj/djeca za po 0,4 postotna boda te funkcija Socijalna isključenost za 0,3 postotna boda, dok je funkcija Preživjeli uzdržavani članovi iznad prosjeka EU-27 za 0,1 postotni bod, a funkcija Invaliditet na istoj je razini.

Uspoređujući podatke o izdacima za socijalnu zaštitu po stanovniku s državama članicama Europske unije u 2021., izraženima u standardu kupovne moći (SKM-u), Republika Hrvatska zaostajala je za prosjekom EU-27 za 50%. Prema tom pokazatelju, sve su funkcije socijalne zaštite u Republici Hrvatskoj bile ispod prosjeka Europske unije, a promatrajući po apsolutnim iznosima, najviše je zaostajala funkcija Starost.

1) Podaci o bruto domaćem proizvodu koji se upotrebljavaju u ovom Priopćenju preuzeti su sa službenih mrežnih stranica Državnog zavoda za statistiku.

1. UKUPNI IZDACI SOCIJALNE ZAŠTITE TE IZDACI ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE PREMA FUNKCIJAMA SOCIJALNE ZAŠTITE I ESSPROS-ovim PROGRAMIMA

mil. kuna

	2020.	2021.	2022.
Ukupni izdaci socijalne zaštite	91 517,1 ¹⁾	98 558,2 ¹⁾	106 498,1
Ukupni izdaci za socijalne naknade prema funkcijama	89 924,8 ¹⁾	96 899,9 ¹⁾	104 710,4
Bolest/zdravstvena skrb	29 572,2 ¹⁾	34 698,6 ¹⁾	38 667,7
Invaliditet	8 571,5	8 631,3	9 126,7
Starost	31 344,3 ¹⁾	32 903,4 ¹⁾	35 516,3
Preživjeli uzdržavani članovi	7 194,7	7 369,8	7 871,0
Obitelj/djeca	8 292,9 ¹⁾	8 766,6 ¹⁾	9 531,3
Nezaposlenost	3 706,1 ¹⁾	2 684,6 ¹⁾	1 955,2
Stanovanje ²⁾	18,9	18,9	17,7
Socijalna isključenost koja nije drugdje klasificirana	1 224,3 ¹⁾	1 826,7 ¹⁾	2 024,6
Administrativni troškovi	1 451,4	1 523,9	1 647,8
Ostali izdaci	141,0	134,4 ¹⁾	139,9
Prema ESSPROS-ovim programima			
Ukupni izdaci za socijalne naknade prema ESSPROS-ovim programima	89 924,8 ¹⁾	96 899,9 ¹⁾	104 710,4
Posredovanje pri zapošljavanju i prava za vrijeme nezaposlenosti	2 734,1	1 747,6	1 216,0
Mirovinsko osiguranje, I. stup	42 150,3	43 544,8	46 916,7
Mirovinsko osiguranje, II. stup	121,8	165,0	196,4
Osnovno zdravstveno osiguranje	25 949,6 ¹⁾	30 342,1 ¹⁾	33 349,8
Dopunsko zdravstveno osiguranje	1 580,9	1 704,8	1 864,7
Zdravstvena zaštita na radu	270,7	285,8	290,8
Socijalna zaštita poslodavaca ²⁾	4 592,6	5 245,7	6 031,4
Socijalna skrb	3 352,3	3 619,4	4 191,1
Pomoć za podmirenje troškova stanovanja	57,9	57,8	53,6
Pomoć za podmirenje troškova ogrjeva	29,2	27,0	26,0
Obiteljske naknade	3 046,8	3 099,0	3 291,6
Socijalna zaštita u gradu Zagrebu	1 658,7	1 784,9	1 829,0
Prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji	740,7	777,4	734,9
Prava civilnih invalida rata i članova njihovih obitelji	23,8	25,6	39,0
Prava ratnih i mirnodopskih vojnih invalida i članova njihovih obitelji	46,7	41,8	36,8
Ostala socijalna zaštita na lokalnoj razini ²⁾	2 567,6	2 779,0	3 015,2
Socijalna zaštita neprofitnih ustanova ²⁾	971,6	1 431,0 ¹⁾	1 232,7
Socijalna zaštita u slučaju prirodnih katastrofa	29,5	221,3	394,6

1) Revidirani podaci

2) Podaci se temelje na procjeni.

Mirovinsko osiguranje, I. stup

Na porast ukupnih izdataka programa u 2022. u odnosu na 2021. najviše je utjecao porast izdataka u funkciji Starost zbog porasta starosnih mirovina, jednokratnoga novčanog primanja i prijevremenih starosnih mirovina. Porast je također ostvaren u funkciji Preživjeli uzdržavani članovi zbog porasta obiteljskih mirovina i jednokratnoga novčanog primanja i u funkciji Invaliditet zbog porasta jednokratnoga novčanog primanja.

Osnovno zdravstveno osiguranje

Glavni razlog porasta izdataka programa u 2022. u odnosu na 2021. jest porast izdataka u funkciji Bolest/zdravstvena skrb za bolničku zdravstvenu skrb, izvanbolničku zdravstvenu skrb i kod izdataka za lijekove. Porast je također ostvaren u funkciji Obitelj/djeca kod izdataka za naknade plaće za vrijeme rodiljnog dopusta.

Socijalna zaštita poslodavaca

Na porast ukupnih izdataka programa u 2022. u odnosu na 2021. najviše je utjecao porast izdataka u funkciji Bolest/zdravstvena skrb. U 2022. u odnosu na 2021. porastao je broj dana provedenih na privremenoj nesposobnosti za rad koje tereti poslodavca (do 42 dana bolovanja), što je glavni razlog povećanja izdataka za naknadu plaće za vrijeme bolovanja. Porast je također ostvaren u funkciji Obitelj/djeca kod izdataka za druge jednokratne novčane naknade.

Socijalna skrb

Glavni razlog povećanja izdataka programa u 2022. u odnosu na 2021. jest povećanje izdataka u funkciji Invaliditet koji se odnose na naknadu za osobnu invalidninu i uslugu smještaja. Porast je ostvaren i u funkciji Socijalna isključenost zbog porasta naknade za ugroženoga kupca energenata i jednokratne novčane naknade.

Ostala socijalna zaštita na lokalnoj razini

Glavni razlog povećanja izdataka programa u 2022. u odnosu na 2021. jest povećanje izdataka u funkciji Obitelj/djeca koji se odnose na financiranje predškolskih ustanova.

Obiteljske naknade

Glavni razlog povećanja izdataka programa u 2022. u odnosu na 2021. jest povećanje izdataka u funkciji Obitelj/djeca koji se odnose na naknadu plaće za vrijeme roditeljskog dopusta i druge roditeljske potpore.

Socijalna zaštita u slučaju prirodnih katastrofa

Glavni razlog povećanja izdataka programa u 2022. u odnosu na 2021. jest povećanje izdataka u funkciji Socijalna isključenost koji se odnose na druge nenovčane naknade i smještaj.

Dopunsko zdravstveno osiguranje (Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje)

Glavni razlog povećanja izdataka programa u 2022. u odnosu na 2021. jest povećanje izdataka u funkciji Bolest/zdravstvena skrb koji se odnose na bolničku i primarnu zdravstvenu zaštitu.

2. UDIO POJEDINE FUNKCIJE U UKUPNIM NAKNADAMA SOCIJALNE ZAŠTITE

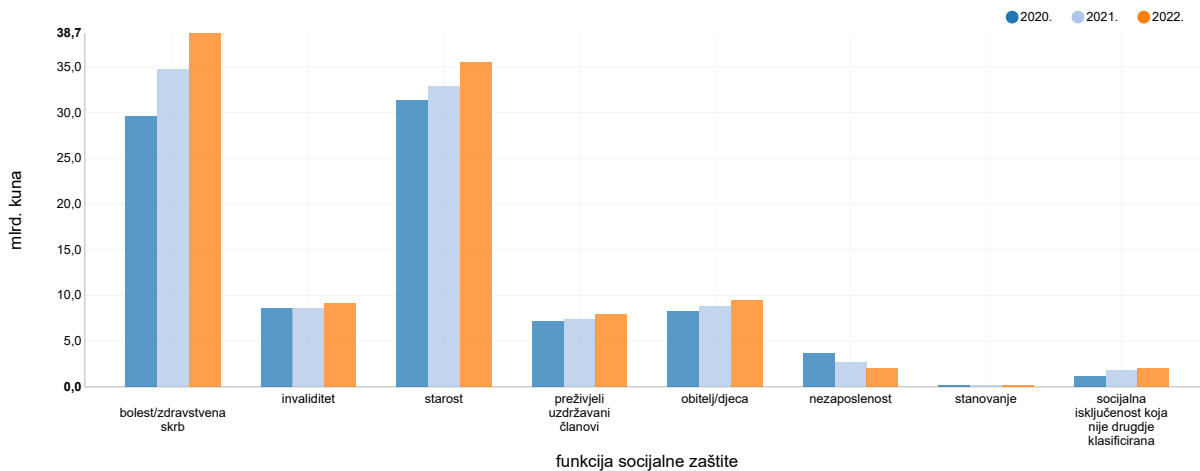
%

	2020. ¹⁾	2021. ¹⁾	2022.	EU-27, 2021. ²⁾
Ukupni izdaci za naknade socijalne zaštite	100,0	100,0	100,0	100,0
Bolest/zdravstvena skrb	32,9	35,8	36,9	29,7
Invaliditet	9,5	8,9	8,7	6,9
Starost	34,9	34,0	33,9	39,8
Preživjeli uzdržavani članovi	8,0	7,6	7,5	5,6
Obitelj/djeca	9,2	9,0	9,1	8,3
Nezaposlenost	4,1	2,8	1,9	5,9
Stanovanje	0,0	0,0	0,0	1,3
Socijalna isključenost koja nije drugdje klasificirana	1,4	1,9	1,9	2,6

1) Revidirani podaci

2) Podaci za EU-27 preuzeti su iz tablice Expenditure on social protection sa službenih Eurostatovih mrežnih stranica <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database> dana 13. veljače 2024. Podatak za Republiku Hrvatsku, naznačen u toj tablici, u međuvremenu je revidiran (revidirani podatak koristi se u ovom Priopćenju) te će se ažurirati u skladu s redovitom procedurom Eurostata.

G-1. IZDACI ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE PREMA FUNKCIJAMA SOCIJALNE ZAŠTITE

3. UDIO IZDATAKA SOCIJALNE ZAŠTITE I IZDATAKA ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE U BDP-u

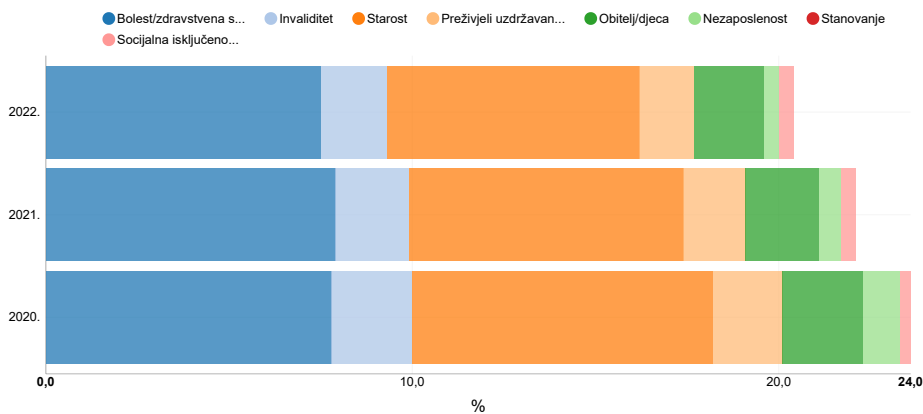
%

	2020. ¹⁾	2021. ¹⁾	2022.	EU-27, 2021. ²⁾
Ukupni izdaci socijalne zaštite	24,0	22,4	20,8	29,9
Ukupni izdaci za naknade socijalne zaštite prema funkcijama	23,6	22,0	20,4	28,7
Bolest/zdravstvena skrb	7,8	7,9	7,5	8,5
Invaliditet	2,2	2,0	1,8	2,0
Starost	8,2	7,5	6,9	11,4
Preživjeli uzdržavani članovi	1,9	1,7	1,5	1,6
Obitelj/djeca	2,2	2,0	1,9	2,4
Nezaposlenost	1,0	0,6	0,4	1,7
Stanovanje	0,0	0,0	0,0	0,4
Socijalna isključenost koja nije drugdje klasificirana	0,3	0,4	0,4	0,7

1) Revidirani podaci

2) Podaci za EU-27 preuzeti su iz tablice Expenditure on social protection sa službenih Eurostatovih mrežnih stranica <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database> dana 13. veljače 2024. Podatak za Republiku Hrvatsku, naznačen u toj tablici, u međuvremenu je revidiran (revidirani podatak koristi se u ovom Priopćenju) te će se ažurirati u skladu s redovitom procedurom Eurostata.

G-2. UDIO IZDATAKA SOCIJALNE ZAŠTITE I IZDATAKA ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE U BDP-u

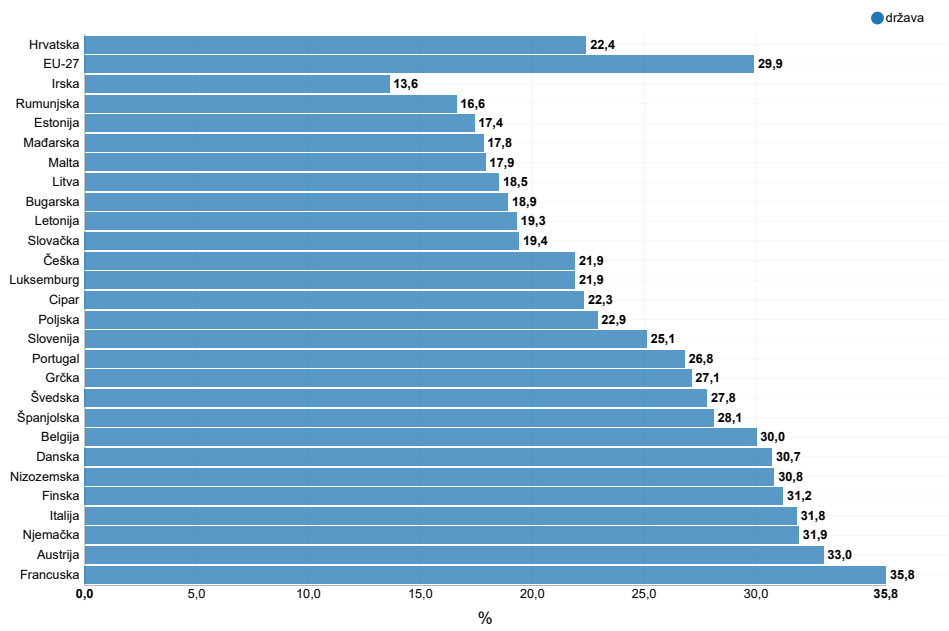
4. IZDACI ZA SOCIJALNU ZAŠTITU KAO UDIO U BDP-U, EU-27 I REPUBLIKA HRVATSKA, U 2021.¹⁾

%

	Udio izdataka za socijalnu zaštitu u BDP-u
Hrvatska	22,4
EU-27	29,9
Irska	13,6
Rumunjska	16,6
Estonija	17,4
Mađarska	17,8
Malta	17,9
Litva	18,5
Bugarska	18,9
Letonija	19,3
Slovačka	19,4
Češka	21,9
Luksemburg	21,9
Cipar	22,3
Poljska	22,9
Slovenija	25,1
Portugal	26,8
Grčka	27,1
Švedska	27,8
Španjolska	28,1
Belgija	30,0
Danska	30,7
Nizozemska	30,8
Finska	31,2
Italija	31,8
Njemačka	31,9
Austrija	33,0
Francuska	35,8

1) Podaci za EU-27 preuzeti su iz tablice Expenditure on social protection sa službenih Eurostatovih mrežnih stranica <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database> dana 13. veljače 2024. Podatak za Republiku Hrvatsku, naznačen u toj tablici, u međuvremenu je revidiran (revidirani podatak koristi se u ovom Priopćenju) te će se ažurirati u skladu s redovitim procedurom Eurostata.

G-3. UDIO IZDATAKA ZA SOCIJALNU ZAŠTITU U BDP-U, EU-27 I REPUBLIKA HRVATSKA, U 2021.

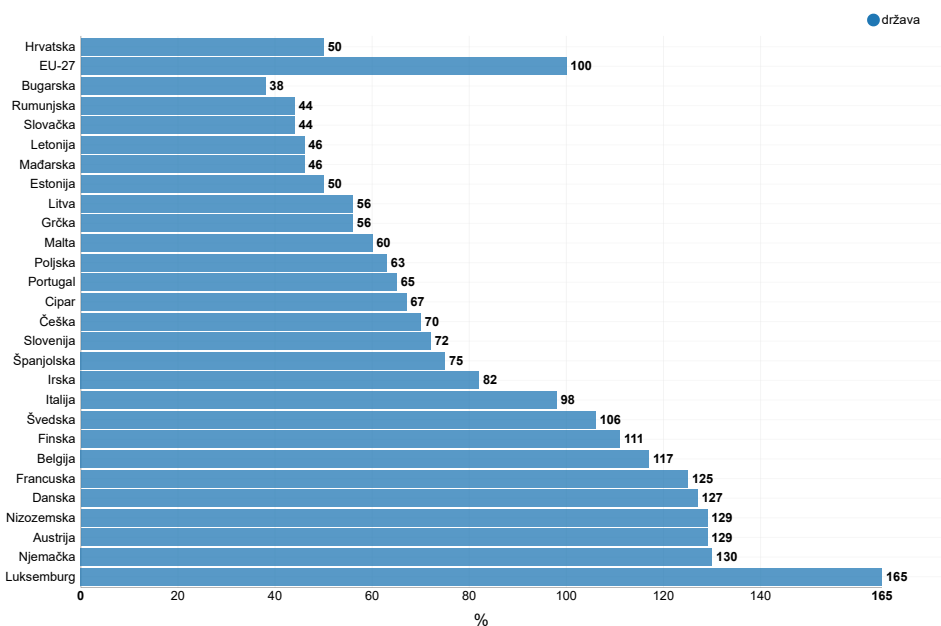
5. IZDACI ZA SOCIJALNU ZAŠTITU PO STANOVNIKU, IZRAŽENI U STANDARDU KUPOVNE MOĆI (SKM-u), EU-27 I REPUBLIKA HRVATSKA, U 2021.¹⁾

tis. SKM

	Izdaci za socijalnu zaštitu po stanovniku (SKM)	SKM po stanovniku (EU-27 = 100)
Hrvatska	4,9	50
EU-27	9,8	100
Bugarska	3,8	38
Rumunjska	4,3	44
Slovačka	4,3	44
Letonija	4,5	46
Mađarska	4,5	46
Estonija	4,9	50
Litva	5,5	56
Grčka	5,5	56
Malta	5,9	60
Poljska	6,2	63
Portugal	6,4	65
Cipar	6,6	67
Češka	6,9	70
Slovenija	7,1	72
Španjolska	7,3	75
Irska	8,0	82
Italija	9,6	98
Švedska	10,4	106
Finska	10,9	111
Belgija	11,4	117
Francuska	12,2	125
Danska	12,5	127
Nizozemska	12,7	129
Austrija	12,7	129
Njemačka	12,8	130
Luksemburg	16,2	165

1) Podaci su preuzeti sa službenih Eurostatovih mrežnih stranica <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database> dana 13. veljače 2024.

G-4. IZDACI ZA SOCIJALNU ZAŠTITU PO STANOVNIKU, IZRAŽENI U STANDARDU KUPOVNE MOĆI, EU-27 I REPUBLIKA HRVATSKA, U 2021.

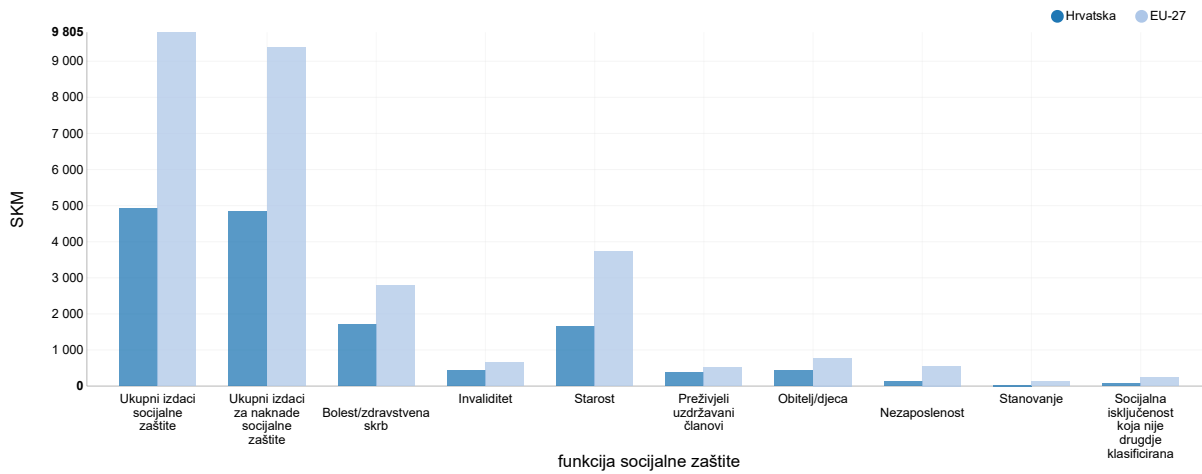
6. IZDACI ZA SOCIJALNU ZAŠTITU PO STANOVNIKU U EU-27 I REPUBLICI HRVATSKOJ PREMA FUNKCIJAMA SOCIJALNE ZAŠTITE, IZRAŽENI U STANDARDU KUPOVNE MOĆI (SKM-u), U 2021.¹⁾

tis. SKM

	Izdaci za socijalnu zaštitu po stanovniku u Republici Hrvatskoj (SKM)	Izdaci za socijalnu zaštitu po stanovniku u EU-27 (SKM)
Ukupni izdaci socijalne zaštite	4,9	9,8
Ukupni izdaci za naknade socijalne zaštite	4,8	9,4
Bolest/zdravstvena skrb	1,7	2,8
Invaliditet	0,4	0,6
Starost	1,7	3,7
Preživjeli uzdržavani članovi	0,4	0,5
Obitelj/djeca	0,4	0,8
Nezaposlenost	0,1	0,6
Stanovanje	0,0	0,1
Socijalna isključenost koja nije drugdje klasificirana	0,1	0,2

1) Podaci su preuzeti sa službenih Eurostatovih mrežnih stranica <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database> dana 13. veljače 2024.

G-5. IZDACI ZA SOCIJALNU ZAŠTITU PO STANOVNIKU, EU-27 I REPUBLIKE HRVATSKE PREMA FUNKCIJAMA SOCIJALNE ZAŠTITE, IZRAŽENI U STANDARDU KUPOVNE MOĆI (SKM-u), U 2021.

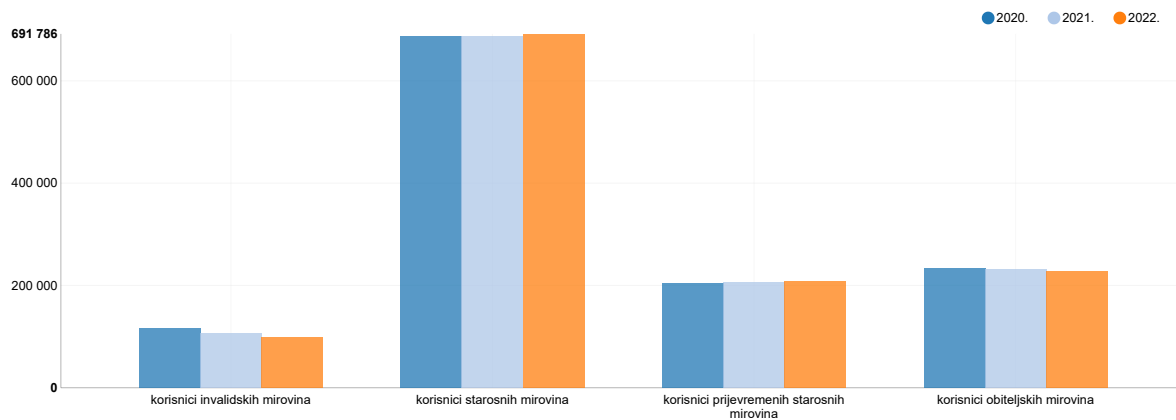
7. UKUPAN BROJ KORISNIKA MIROVINA PREMA FUNKCIJAMA SOCIJALNE ZAŠTITE I SPOLU

	2020.			2021.			2022.		
	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene
Ukupan broj korisnika mirovina	1 241 085	571 746	669 339	1 232 601	567 299	665 302	1 227 671	565 571	662 100
Ukupan broj korisnika mirovina u funkciji Invaliditet	116 612	99 414	17 198	107 368	92 024	15 344	99 291	85 700	13 591
Korisnici invalidskih mirovina ¹⁾	116 612	99 414	17 198	107 368	92 024	15 344	99 291	85 700	13 591
Ukupan broj korisnika mirovina u funkciji Starost	890 856	455 859	434 997	893 813	458 798	435 015	899 504	463 496	436 008
Korisnici starosnih mirovina ²⁾	687 311	355 403	331 908	687 832	358 125	329 707	691 786	363 091	328 695
Korisnici prijevremenih starosnih mirovina	203 545	100 456	103 089	205 981	100 673	105 308	207 718	100 405	107 313
Ukupan broj korisnika mirovina u funkciji Preživjeli uzdržavani članovi	233 277	16 266	217 011	231 059	16 257	214 802	228 497	16 143	212 354
Korisnici obiteljskih mirovina	233 277	16 266	217 011	231 059	16 257	214 802	228 497	16 143	212 354
Ukupan broj korisnika mirovina u funkciji Nezaposlenost	340	207	133	361	220	141	379	232	147
Korisnici prijevremenih mirovina zbog stečaja poslodavca	340	207	133	361	220	141	379	232	147

1) Obuhvaća korisnike invalidskih mirovina do zakonske dobi umirovljenja (65 godina za muškarce, a za žene 60 godina, bez obzira na prijelazno razdoblje). Korisnici mirovina iznad zakonske dobi umirovljenja prikazani su, u skladu s metodologijom ESSPROS, u stavci korisnika starosnih mirovina.

2) Ovdje su uključeni i korisnici invalidskih mirovina iznad zakonske dobi umirovljenja (65 godina za muškarce, a za žene 60 godina, bez obzira na prijelazno razdoblje).

G-6. KORISNICI MIROVINA PREMA VRSTI MIROVINE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Revizije podataka u istraživanju ESSPROS posljedica su unaprjeđenja obuhvata istraživanja, razvoja metodologije, usklađivanja podataka s metodologijom, analize kvalitete podataka i upotrebe novih izvora podataka. Revizija podataka za 2020. i 2021. godinu obuhvaća uvođenje novog programa u istraživanje ESSPROS – Socijalna zaštita u slučaju prirodnih katastrofa. Program je uključen u obuhvat nakon zaprimljenih Eurostatovih metodoloških uputa o bilježenju kapitalnih transfera povezanih s obnovom od potresa. Ta revizija povezana je s razvojem metodologije ESSPROS. Također, u sklopu programa osnovnoga zdravstvenog osiguranja, na temelju analize kvalitete podataka i provjere svih raspoloživih informacija, revidirani su podaci koji se odnose na podmirivanje dospjelih obveza bolnica od strane države. Za te podatke ne postoji odgovarajući izvor informacija te se moraju procijeniti i raspodijeliti na nekoliko referentnih razdoblja.

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o socijalnoj zaštiti u Republici Hrvatskoj prikazani u ovom Priopćenju rezultat su prikupljanja administrativnih podataka od izvještajnih jedinica.

Obuhvat i usporedivost

ESSPROS je harmonizirani sustav koji pruža sredstvo analize i usporedbu financijskih tijekova socijalne zaštite. Ciljevi ESSPROS-a jesu pružiti sveobuhvatan i suvisao opis socijalne zaštite u državama članicama Europske unije i zemljama kandidatima za članstvo u Europskoj uniji, financiranja socijalnih naknada te stvoriti sustav pogodan za međunarodnu usporedivost i usklađenost s drugim statistikama.

ESSPROS se sastoji od Središnjeg sustava te dvaju modula. Središnji sustav čine stabilne, na godišnjoj razini prikupljane skupine podataka o primicima i izdacima socijalne zaštite, dok moduli sadržavaju dodatne statističke informacije o pojedinim oblicima socijalne zaštite.

Središnji sustav na godišnjoj osnovi prikuplja podatke o socijalnoj zaštiti u bruto iznosima (dakle, prije nego što primatelj naknade socijalne zaštite na njih eventualno plati bilo kakav oblik poreza, doprinosa ili bilo kakva druga obvezna davanja).

Na razini Republike Hrvatske identificirano je 18 aktivnih programa socijalne zaštite koji potpadaju pod obuhvat istraživanja ESSPROS.

Aktivni programi:

1. Posredovanje pri zapošljavanju i prava za vrijeme nezaposlenosti
2. Mirovinsko osiguranje – I. stup
3. Zdravstveno osiguranje – osnovno
4. Zdravstveno osiguranje – dopunsko (zasad samo HZZO)
5. Obiteljske naknade
6. Socijalna skrb
7. Pomoć za podmirenje troškova stanovanja
8. Pomoć za podmirenje troškova ogrjeva
9. Socijalna zaštita u gradu Zagrebu
10. Socijalna zaštita poslodavaca
11. Mirovinsko osiguranje – II. stup
12. Prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji
13. Zaštita zdravlja na radu
14. Prava civilnih invalida rata i članova njihovih obitelji
15. Prava ratnih i mirnodopskih vojnih invalida i članova njihovih obitelji
16. Ostala socijalna zaštita na lokalnoj razini
17. Socijalna zaštita neprofitnih ustanova
18. Socijalna zaštita u slučaju prirodnih katastrofa.

ESSPROS-ov 2. program (Mirovinsko osiguranje, I. stup) obuhvaća i sve korisnike mirovina prema posebnim propisima.

Modulom o korisnicima mirovina prikupljaju se informacije o obilježjima korisnika mirovina te o obilježjima mirovina.

Definicije i objašnjenja

Socijalna zaštita obuhvaća sve intervencije javnih ili privatnih tijela radi olakšavanja financijskog opterećenja kućanstava i pojedinaca od definiranog niza rizika i potreba, pod uvjetom da ne postoji istodobna uzajamna ni individualna protučinidba (intervencija koja od primatelja socijalne zaštite istodobno zauzvrat traži nešto istovjetne vrijednosti).

Rizici ili potrebe u metodologiji ESSPROS iskazane kao funkcije programa socijalne zaštite koje zahtijevaju socijalnu zaštitu, navode se u nastavku teksta.

Bolest/zdravstvena skrb – rizik od bolesti obuhvaća održavanje prihoda i novčanu potporu u vezi s fizičkom ili duševnom bolešću isključujući invaliditet, dok potreba zdravstvene zaštite obuhvaća održavanje, vraćanje i poboljšanje zdravlja zaštićenih osoba, bez obzira na uzrok poremećaja.

Invaliditet obuhvaća novčane ili nenovčane potpore, osim zdravstvene skrbi, u vezi s nemogućnošću fizički ili mentalno hendikepiranih osoba da se bave ekonomskim i društvenim aktivnostima.

Starost obuhvaća održavanje prihoda te novčane ili nenovčane potpore, osim zdravstvene skrbi, u vezi sa starošću.

Preživjeli uzdržavani članovi obuhvaća održavanje prihoda te novčane ili nenovčane potpore u vezi sa smrću člana obitelji.

Obitelj/djeca obuhvaća novčane ili nenovčane potpore, osim zdravstvene skrbi, u vezi s troškovima trudnoće, poroda i posvajanja, odgoja djece te skrbi za ostale članove obitelji.

Nezaposlenost podrazumijeva održavanje prihoda te novčane ili nenovčane potpore u vezi s nezaposlenošću.

Stanovanje obuhvaća pomoć u podmirenju troškova stanovanja.

Socijalna isključenost koja nije drugdje klasificirana obuhvaća novčane ili nenovčane potpore, osim zdravstvene skrbi, koje su specifično namijenjene suzbijanju socijalne isključenosti kada ona nije pokrivena ostalim funkcijama.

Funkcija socijalne zaštite odnosi se na primarnu svrhu za koju se pruža socijalna zaštita, bez obzira na zakonske ili institucionalne odredbe.

Jedinica promatranja jest program socijalne zaštite. Prema definiciji, **program socijalne zaštite** jasan je skup pravila koji podržava jedna ili više institucionalnih jedinica, a upravlja pružanjem socijalnih naknada i njihovim financiranjem.

Izdaci programa socijalne zaštite jesu sljedeći: naknade socijalne zaštite, administrativni troškovi, transferi prema drugim programima te ostali izdaci.

Naknade socijalne zaštite, kao najveći izdatak programa socijalne zaštite, novčani su ili nenovčani transferi usmjereni od programa socijalne zaštite prema kućanstvima ili pojedincima kako bi ih rasteretili financijskog opterećenja od definiranog skupa rizika i potreba. Naknade socijalne zaštite mogu imati oblik novčanih isplata, nadoknade troškova te izravno pruženih roba i usluga.

Administrativni troškovi jesu troškovi koji se zaračunavaju programu za njegovo upravljanje i vođenje.

Transferi preusmjereni na druge programe jesu nepovratne isplate drugim programima socijalne zaštite.

Socijalni doprinosi preusmjereni između programa jesu isplate jednog programa socijalne zaštite drugomu radi održavanja ili povećanja prava zaštićenih osoba na socijalnu zaštitu od programa primatelja.

Ostali izdaci jesu raznoliki izdaci programa socijalne zaštite.

Primici programa socijalne zaštite jesu sljedeći: socijalni doprinosi, doprinosi opće države, transferi iz drugih programa te ostali primici.

Socijalni doprinosi jesu troškovi poslodavaca u ime svojih zaposlenika ili zaštićenih osoba radi osiguravanja prava na socijalne naknade.

Stvarni socijalni doprinosi poslodavaca jesu isplate poslodavaca osigurateljima kako bi se osigurala prava na socijalne naknade za njihove zaposlenike, bivše zaposlenike i njihove uzdržavane osobe.

Imputirani socijalni doprinosi poslodavaca jesu troškovi koje ostvare poslodavci dodjeljivanjem ili obećavanjem socijalnih naknada plativih u budućnosti svojim zaposlenicima, bivšim zaposlenicima i njihovim uzdržavanim osobama, bez uključivanja autonomnog osiguratelja i bez održavanja odvojenih rezervi za tu svrhu u svojim bilancama.

Socijalni doprinosi koje plaćaju zaštićene osobe jesu plaćanja pojedinaca i kućanstava programima socijalne zaštite kako bi dobili ili zadržali pravo na primanje socijalnih naknada.

Doprinosi opće države jesu troškovi države zbog vođenja programa koji se ne temelje na doprinosima i koji su pod kontrolom države te troškovi za financijske potpore koje opća država pruža drugim rezidentnim programima socijalne zaštite.

Transferi iz drugih programa jesu nepovratne isplate iz drugih programa socijalne zaštite, a sastoje se ponajprije od socijalnih doprinosa preusmjerenih iz drugih programa.

Ostali primici jesu razni tekući primici programa socijalne zaštite.

Standard kupovne moći (SKM) jest umjetna zajednička valuta koja uklanja utjecaj razlika u razini cijena između zemalja. Teoretski je moguće jednim SKM-om kupiti istu količinu dobara i usluga u svakoj zemlji.

Modul o korisnicima mirovina

Korisnici mirovina definiraju se kao primatelji jedne ili više periodičnih novčanih naknada programa socijalne zaštite koje pripadaju u sedam mirovinskih kategorija (invalidska mirovina; prijevremena mirovina zbog smanjene radne sposobnosti; starosna mirovina; prijevremena starosna mirovina; djelomična mirovina; obiteljska mirovina; prijevremena mirovina zbog prilika na tržištu rada), ali se osoba koja prima više od jedne mirovine računa samo jedanput – izbjegava se dvostruko brojenje.

Isplate države poslodavcima (uključujući i potpore povezane s pandemijom bolesti COVID-19) potpadaju u obuhvat istraživanja ESSPROS ako:

- poslodavac zadrži radnike za koje prima potporu i isplaćuje im plaću

- radnik za kojeg je tražena potpora ne odrađuje dio radnog vremena proporcionalnog iznosu potpore.

Kapitalni transferi iznimno potpadaju u obuhvat istraživanja ESSPROS u slučaju da su to potpore namijenjene kućanstvima za gradnju ili obnovu prebivališta u slučaju prirodnih katastrofa.

Kratice

BDP	bruto domaći proizvod
COVID-19	bolest prouzročena koronavirusom
EU-27	Europska unija (27 zemalja članica)
ESSPROS	Europski sustav integrirane statistike socijalne zaštite
mlrd.	milijarda
mil.	milijun
SKM	standard kupovne moći
tis.	tisuća

Znakovi

0,0 podatak je manji od 0,05 upotrijebljene mjerne jedinice

Odgovorne osobe:
Dubravka Rogić Hadžalić, načelnica Sektora demografskih i društvenih statistika
Lidija Brković, glavna ravnateljica

Priredili:
Sandro Jakopčević, Nataša Vucelić i Mario Vlajčević

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi
Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154, 48 06 115
Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata na publikacije
Telefon: (+385 1) 21 00 455
Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr